1ste. JAARGANG. CURACAO DEN 18n. OCTOBER 1884. N° 42.

AMIGOE DI CURAÇAO.

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt eiken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, *Curaçao*, — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba*. — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire*. — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.
aankomst alhier:

23 Oct.	*Valencia*	van	New-York.
26 „	*Maracaibo*	„	Maracaibo.
3 Nov.	*Glenfyne*	„	New-York.
3 „	*Maracaibo*	„	Maracaibo.

CALENDARIO.
October.

19.	DOMINGO.	S. Pedro de Alcantara c.
20.	LUNA.	S. Juan Cancio c.
21.	MARTES.	Stª Ursula i comp. vv. i mm.
22.	RAZON.	Stª Maria Salomé viuda.
23.	HUEBES.	S. Pedro Pascual c.
24.	BIERNES.	S. Rafel Arcangel.
25.	SABRA.	Stos. Crispin i Crispiniano mm.

STAND DER MAAN.

N. M. 18 Oct., 7 ure 55 m. P. M.

Opkomst der Zon:
20 Oct. 6 ure 6 m.
Ondergang der Zon:
20 Oct. 5 ure. 54 m.

SCHEEPSTIJDINGEN.
vertrek van hier:

20 Oct.	*Carácas*	naar	New-York.
21 „	*Maracaibo*	„	Maracaibo.
28 „	„	„	„
4 Nov.	*Valencia*	„	New-York.

Waarom veroordeelt Z. H. Paus Leo XIII de Vrijmetselarij!

II

Op deze vraag hebben wij, twee weken geleden, het antwoord gegeven. Onze lezers kennen thans één der vele redenen, door Zijne Heiligheid Paus Leo aangevoerd, om tegen de Vrijmetselarij een vonnis van veroordeeling uit te spreken. Die reden is duidelijk, en moet voor een ernstig en nadenkend man ook beslissend wezen. Immers het bewijs, dat de Vrijmetselarij veroordeelenswaardig is, ontleende Z. H. aan den aard of de natuur van de maçonnieke maatschappij zelve—: de Vrijmetselarij is een *geheim* genootschap: en geen man van verstand, wil hij ook verstandig handelen, zal er toe kunnen besluiten om, onder plechtige belofte en heiligen eede, onbekende verplichtingen aan te gaan.

Op dit bewijs *tegen* de Vrijmetselarij zullen wij, bij de verdediging van de Encycliek *Humanum genus*, steeds den vollen nadruk leggen; het is een wapen, dat wij ons door onze geachte tegenstanders moeielijk uit de handen laten wringen. Volgens belofte gaan wij nu naar aanleiding van dat bewijs van veroordeeling een paar gevolgtrekkingen maken. Hierdoor zal tevens dat bewijs zelve in een nog veel helderer licht komen te stralen.

A

De Vrijmetselaar moet voorzichtig wezen met zijne veroordeeling van Katholieke Vereenigingen.

Men ziet het, onze eerste gevolgtrekking is tegelijk eene waarschuwing voor de Vrijmetselaren. — Een feit is het, dat men ons Katholieken maar al te dikwerf aan boord komt met het verwijt, dat ook wij zelf in onze Kerk instellingen en vereenigingen bezitten, die, als twee druppelen waters, op de genootschappen der Vrijmetselarij gelijken.

Nog dezer dagen moesten wij hier op Curaçao vernemen, dat de Katholieke Congregaties van jongelingen en meisjes; de *Union di San Hosé* der mannen op Pietermaai; ja, zelfs de Vrouwen-Congregatie op laatstgenoemde plaats echt maçonniek zijn.

De onnoozelheid van zulke opmerkingen bepaalt aanstonds de verpletterende bewijskracht, die zij hebben tegen de *Encycliek!* Als curiositeit evenwel, daar in sommige Curaçaosche kringen aan haar alle rechten van gangbare munt worden toegekend, mochten wij er niet van zwijgen, en wilden daarom van haar bestaan en gangbaarheid in dezen lande alleen *nota* nemen.

Anderen beroepen zich, met meer schijn van waarheid, op de grootere Congregaties van Onderwijs, Liefdadigheid, enz.; maar vooral op de Klooster-Orden, en, met name, op de Societeit der Paters Jezuïeten. (Wij schrijven voor lezers, wien de schrik niet om het hart slaat bij het hooren van het woord *Jezuïet!*) maar zoo ooit, dan zijn hier schijn en bedrog, als vader en zoon, allerinnigst verwant. De Eerw. Pater *M. Gavin*, zelf een geestelijke zoon van den H. Ignatius de Loyola, heeft dit onlangs overtuigend bewezen, en wel in de Cathedraal van Londen, waar hij, op Zondag 27 September jl., zijne reeks van Conferenties gesloten heeft met een belangrijke rede over de *Katholieke Kerk en de Vrijmetselarij*.

De geleerde Jezuïet had reeds met klem van redenen aangetoond, dat het Christendom — Protestantisme zoowel als Katholicisme — door de algemeen bekende leerstellingen der Maçonnerie niets minder dan in den hartader getroffen wordt; en bijgevolg in de Vrijmetselarij zijn aartsvijandin gevonden heeft. Dit werd onderanderen gestaafd, door een beroep op den bekenden geest der Fransche Vrijmetselaren, die openlijk weigeren te gelooven aan het bestaan van God en aan de onsterfelijkheid der ziel.

[De Israëlitische, Protestantsche en Katholieke ingezetenen van Curaçao behoeven die reis naar Frankrijk niet te doen; zij lezen slechts aandachtig de „*Beschouwingen*” in de laatste nummers van de *Curaçaosche Courant*. De „*Beschouwingen*” waaraan de *Loge* Vergenoeging — d. i. waarschijnlijk niet meer dan één lid— langzaam als aan een maçonnieke kous voortbreidt (de uitdrukking is voor de helft van een beroemd Nederlandsch schrijver) die „Beschouwingen” bewijzen overtuigend, dat ieder Vrijmetselaar verzaken moet aan de Wetten de Profeten, en geheel breken met zijn Protestantsch of Katholiek Geloof, wil hij zich met die *Beschouwingen* vereenigen en oprecht Maçon wezen.]

Dit zijn feiten, zeide Pater Gavin, die niemand loochenen zal.— Vervolgens gaat de spreker over tot de verdediging zijner Societeit, en hierdoor springt hij in de bres voor alle religieuze Orden en Congregaties der Katholieke Kerk. Zij volge dus hier in haar geheel.

„Voordat wij tot de beschouwing van de Engelsche Vrijmetselarij overgaan, willen wij een woord spreken over eene andere Maatschappij, waar men in de wereld dikwijls van hoort gewagen, en wier vijanden verzekeren, dat zij een *geheime* maatschappij is. De Vrijmetselaren komen er rond vooruit, dat zij geen heviger noch koener vijanden hebben dan de Jezuïeten, en dat dezen behooren tot een *geheime* Societeit.

Welnu, een geheime Societeit zal toch wel geen andere kunnen wezen als die, welke hare wetten en statuten, hare inwendige regeling en organisatie geheim houdt. Toch vindt men de wetten en constitutiën der Societeit van Jezus in elken boekwinkel van welke stad ter wereld ook. Gij zult ze bij dozijnen aantreffen in iederen boekhandel te Londen. Ga, waar gij wilt, en vraag allen boekverkoopers om de wetten en instellingen der Societeit: men zal ze u oogenblikkelijk overhandigen.— Wat bestaat er geheims omtrent de Jezuïeten? Zij prediken op bijna alle spreekgestoelten der Katholieke wereld; hunne scholen zijn verspreid in elk land; hun kerken treft men aan, overal waar het Katholiek geloof onderwezen wordt, en duizenden hebben bij hen hunne opleiding genoten............

Hebben zij nu onrecht gepleegd, laten dan de afzonderlijke personen in rechten bij de gevestigde Overheid aangeklaagd en gestraft worden. Zijn zij evenwel onschuldig, men verdrijve hen dan niet uit elk beschaafd land, alsof zij niet waardig zijn, met hunne medemenschen dezelfde levenslucht in te ademen!”

„De Vrijmetselaren zweren een geheimen eed, die hen op straffe verplicht, de bevelen hunner Overheden te volbrengen. Openbare geschriften verzekeren, dat de Hoofden van het genootschap der Vrijmetselaren aan NEGEN-TIENDEN van de leden onbekend zijn — ik bedoel de *hoogste Overheidspersonen*. De bestuurders van lagere graden zijn, natuurlijk, bekend.

De Jezuïeten van hunnen kant hebben geen geheimen eed,— zij leggen ook geen belofte af, om de bevelen van hun Oversten *absolunt* = zonder voorbehoud, uit te voeren. Zij toch beloven, dat zij aan hun Overheid zullen gehoorzamen in alles, wat geen zonde is; en zoodra zij een bevel zouden ontvangen tot eenige daad, welke hun geweten zegt dat *Zonde* is, dan zijn zij zelfs *door een voorschrift hunner Orde* gehouden en verplicht, *niet* te gehoorzamen aan zulk een overste; en diens bevel was voor hen van geen kracht en ongeldig............

De Jezuïeten hebben ten minste eene zaak, waar zij trotsch op mogen gaan, zoo er niet nog iets anders mocht zijn—: dat n. l., waar ter wereld de Katholieke Kerk vervolging lijdt, de Societeit van Jezus het eerst van allen verjaagd wordt. Zoolang nu als dit voorrecht het hunne blijft, zoolang deelen zij ten minste in den smaad en in de glorie van het Kruis van Jezus Christus (*)”.

Een verstandig mensch weet nu, wat te denken over die zoo vaak besproken *geheimzinnigheid*, die er heerschen zou in onze Congregaties, Vereenigingen en religieuze of Klooster-orden!

Vóór een twintigtal jaren was het de onsterfelijke Pius IX, die in eene *Allocutie*, gehouden op 25 Sept. 1865, met een kort maar beslissend woord die beschuldiging onzer tegenstanders insgelijks afwees en ten schande maakte: „Hoe eindeloos verschillen (van de Vrijmetselaars-genootschappen) de godvruchtige Vereenigingen der geloovigen, die in de Katholieke Kerk bloeien! In dezen is *niets* geheim, *niets* verborgen: de wetten, waarnaar zij bestuurd worden, liggen voor allen bloot; bloot liggen de werken, die er overeenkomstig de Evangelie-leer beoefend worden.”

(*) *The Universe*, London. Saturday, August 2, 1884.

„Ook onze wetten, onze regelen zijn bekend; ook onze werken liggen open en bloot voor het oog der wereld" — zal menige Curaçaosche Vrijmetselaar ons kalm en rustig en vriendschappelijk toevoegen. Trouwens vele Belgische, Fransche en Spaansche maçonnieke geschriften willen op zulk eene wijze de Vrijmetselaars-Orde wel eens verdedigen, en zelfs ontkennen wat een *hoofdpunt* van Paus Leo's redeneering was, n. l. dat de Vrijmetselarij een *geheim* genootschap is. Maar dat antwoord houdt geen steek. Want voor hem, die de geschiedenis der Vrijmetselarij in hare bronnen bestudeerd heeft; die de getuigenissen raadpleegt van een aanzienlijk getal Vrijmetselaren, wier geschriften en bekentenissen het merk van waarheid en oprechtheid dragen; die den handel en wandel zoowel als de leerstellingen niet van enkele maar van duizenden leden der Vrijmetselarij in Nederland, Duitschland, Oostenrijk-Hongarije, Frankrijk en Italië [illegible] — voor hen zijn die in druk uitgegeven en *bekende* statuten of regelen *een [illegible]* en wordt er — gelijk wij [illegible] — zelfs geen tip van den sluier des *geheims* [illegible].

Immers, buiten deze openbare statuten bestaan er nog andere van geheel onbekende strekking. Zoo geeft ons de nieuwe Engelsche Constitutie der Vrijmetselaren (Duitsche vertaling, 3e uitgave, blz. 30) van het eerste boek der statuten) uitdrukkelijk te lezen: „Al deze plichten dient gij zorgvuldig in acht te nemen, alsmede *die, welke u [illegible] eene wijze,* DIE NIET BESCHREVEN KAN WORDEN, *zal medegedeeld."*

Insgelijks de Groot-loge Royal te Berlijn *(Grosse Loge z. Preussen, genant Royal-York)*. Deze rekent, op blz. 1[illegible] van haar statuten-boek, het nakomen van de *niet beschreven* verplichtingen zelfonder de *eerste verplichten* van hare leden.

Een ander bewijs, dat de Vrijmetselarij in haar wezen en natuur een *geheim genootschap* is — en wel in die mate geheim, dat de leden der lagere graden schandelijk bedrogen worden door de fraaie en vergulde leuze: *liefde voor de menschheid, bevordering van 's menschen geluk door weldadigheid, is het eenige en hoofddoel der Vrijmetselarij* — zal ons geleverd worden door wijlen Graaf von Haugwitz, Pruisisch Oud-minister en Provinciaal-Grootmeester der Vrijmetselaars-Orde. In zijn beroemde „Memorie": die ons wellicht later nog over eenige andere vraagstukken betrekkelijk *de Orde* uitnemend van dienst zal wezen, zegt hij:

Men weet, hoe weinig de eerste intrede in de Orde den geest kan bevredigen; maar juist dat is het gevaarvolle voor een maar al te levendige verbeelding.... Ik was nauwelijks meerderjarig, toen ik mij reeds aan het hoofd geplaatst zag der Vrijmetselarij, en zelfs in het Kapittel een hoogen graad bekleedde. Eer ik nog het standpunt kende, waarop ik geslingerd was, vond ik mij reeds geroepen om de hoogere leiding van een deel der Pruisische, Poolsche en Russische Vergaderingen der Orde op mij te nemen, of ten minste invloed daarop uit te oefenen.

In haar *geheime* werkzaamheden was de Vrijmetselarij toenmaals (1777) in twee partijen verdeeld.........................

Ik zou te vergeefs trachten, heden (1822) weg te doen begrijpen, hoe [illegible] gelukte mij [illegible] te maken van DE OVERTUIGING DOOR GEEN BEWAARDE GEHEIMEN voor *de eene* zoowel *als voor de andere partij*. Doch waarheid is het, dat beiden [illegible]. *Maar beiden [illegible].*

Waarin nu juist die geheimen bestonden, doet op dit oogenblik niet ter zake; genoeg, dat wij hier mochten vernemen, hoe er voor den Vrijmetselaar, die in het Kapittel zijner orde zelfs een *hoogen graad* bekleedt, nog *geheimen bestaan, die voor hem zoo goed bewaard worden.* — Die verantwoording van Graaf Haugwitz toen hij de geheimen der orde ontdekt had, zal [illegible] ingewijd [illegible] aan de heilige [illegible] Prins Frederik der Nederlanden, Grootmeester-nationaal der Nederlandsche Vrijmetselarij, [illegible] *hoogere graden* der Orde [illegible] In zijn *Circulaire* van 1819 aan al de Vrijmetselaars der Nederlanden, boven de graden van Leerling en Gezel" zegt hij: *De [illegible]* [illegible] *het Koninkrijk [illegible]* AL DE GEHEIMEN *van onze Orde.*

Naast deze bewijzen, die [illegible] dat de vrijmetselarij een *geheime* maatschappij moet genoemd worden, zullen wij nog door een enkele getuigenis van jonge dagteekening staven en bevestigen.

Twee jaren geleden, in het jaar O. H. 1882 schreef wijlen Prins Alexander, Grootmeester-nationaal der Vrijmetselarij, aan Mr. Vaillant [illegible] van de Loge *L'Union Royale* in het Oosten van 's Gravenhage de merkwaardige woorden, die wij reeds eenmaal, met een ander doeleinde, onder de oogen onzer lezers gebracht hebben:

„Dat ik vóór mijne aanneming „in de Orde der Vr. Ms. geen „goed begrip had van hetgeen „de Vrijmetselarij beloofde, kan „toch niemand verwonderen, *daar „het bekend is, dat het geheimzinnige kleed, waarin zij zich „hult, velen afschrikt zich bij haar „aan te sluiten. De ondoordringbare sluier, die de vrijmetselarij bedekt, is weinig geschikt om „een goed denkbeeld van haar streven en werken te verkrijgen."*

[Had de Prins dan nimmer eenig werk over de vrijmetselarij gelezen?—nooit hare statuten bestudeerd?—en ook niet op alle wijzen hooren rondbazuinen: dat liefde, liefde en nogmaals liefde voor de menschheid, *het doel* der Orde is?—]

„Het tipje van dien sluier wordt „eerst opgelicht—DE SLUIER VALT „NIET GEHEEL—*vóór en aleer men „in de Orde zelve is ingelijfd."*

Derhalve: zij die in de Vrijmetselaars-orde zijn opgenomen—wat kennen zij van de Vrijmetselarij? In de lagere graden *niets! Niets* van het ware streven, *niets* van het wezenlijke doel der Maçonnerie! Dit leeren ons de Prinsen-Grootmeester-nationaal zelven.— In de hoogere graden?— „De meeste der hoogere „graden", zegt ons Prins Frederik, „kwetsen het gezond verstand en „het gevoel, of bestaan uit louter „vormen en ceremoniën, (*) of zijn „slechts het resultaat van bijzondere „meeningen en kunnen derhalve „niet door allen gevolgd, maar „alleen door enkelen aangenomen „worden. Ik moet zelfs bekennen, „dat in sommige hoogere graden „stellingen [illegible] geheel „tegenstrijdig [illegible] der Orde [illegible] van het [illegible] „pen."

Men beroepe zich dus niet meer op *uitgegeven* en *bekende* statuten of regelen, om te willen ontkennen, wat voor de geheele wereld duidelijk is: dat n. l. *De Vrijmetselarij is een* GEHEIM *maatschappij.*

Overigens gelooven wij niet, dat er *met grond* iets tegen de redenen, waarom Paus Leo de Vrijmetselarij veroordeelt, kan worden aangevoerd. De eerste praktische gevolgtrekking [illegible] Pausen [illegible] [illegible] Kerk [illegible] Religieuze of [illegible] maatschappijen [illegible] [illegible] EEN [illegible] VAN [illegible] [illegible] Paus Leo XIII ons in zijne Encycliek *Humanum genus* [illegible] [illegible] het [illegible] schap der Vrijmetselarij *veroordeeld.*

Onze tweede gevolgtrekking naar aanleiding van deze reden van veroordeeling der Vrijmetselarij door Paus Leo XIII, zal het antwoord wezen op de vraag: *Wat te denken van een Vrijmetselaar, die zijne Orde verlaat.*

(*) De leden van de *Lagere graden* hebben meermalen den eerbied uit het oog verloren voor de *Hoogere graden*. Het Maçonnieke blad *„die Bauhütte"* (1868 blz. 158) spreekt over de hooge graden zelfs met tijzondere minachting, en eindigt een opstel, daaraan gewijd, met den volgenden wensch:

„Onze geliefde Broeders in Pruisen mogen hun geld, in plaats van het te offeren aan den Moloch der Hoogere graden, maar beter zien te besteden, en zorg dragen, dat hun de handen nog niet meer gebonden worden, dan zij het nu reeds zijn.

„De staatsie en gedwongen ernst, waarmede de opneming in de Hooge graden vergezeld gaat, kunnen een Broeder, die zijn verstand wil gebruiken, niet misleiden. Hij toch bemerkt aanstonds, dat hij alleen met nieuwe *uiterlijkheden en vormen*, maar geenszins met een nieuwen inhoud heeft kennis gemaakt.

„Zeer klein is het getal der Broeders, welke die misleiding terstond begrijpen; maar de massa dommelt er maar in voort.......

„Tegenover die Hoogen graden nu hebben de Fransche en Duitsche loges en broeders het juiste standpunt ingenomen; zeer eenvoudig, zij willen er zich niet in laten opnemen! O Mocht het zoó ver komen, dat het voor eene Loge als een eeretitel geldt, dat geen harer leden tot een Hoogeren graad behoort; zóó ver, dat de intrede in die graden algemeen wierd (afgekeurd.— : dat men ze niet meer als hoogere maar als lagere trappen van het maçonieke organisme ging beschouwen........................"

Pakiko S. S. Leo XIII ta condena Masoneria?

Un razon mas pakiko es, koe sirbi nan nomber riba lista di Masoneria, ta obra irracional i inmoralmente ta den e huramentoe en bano [por nada] i [illegible] [di picar]. Aki nos no tien nodi di bai buscá argumentoe den teologia pa nos bini [illegible] koe nos contraliman riba nificacion, forza i obligacion di un huramentoe. E huramentoe ta duna un primintimentoe forza i balor: si, é ta halzéle na un cos santo! Nos ta jama Dios pa testigoe, koe nos ta papia berde, i koe, lo ké nos ta priminti, [illegible] tempoe lo nos haci é bira *berdad.* Ora nos ta haci un huramentoe, nos ta corda di Dios, koe ta berdad Supremo; nos ta corda di es Un, koe lo bira nos benzador i castigador si despues nos [illegible] nos primintimentoe. Ora [illegible] legitimo manda nos hura, of ora un huramentoe ta di necesidad, i nos ha[illegible] honor na Dios: [illegible] ta un acto solem di [illegible] Dios, mas un huramentoe hacir [illegible] ta bira un acto [illegible] Majestad di Dios.

[illegible] nos alma, i nos corazon [illegible] di compasion riba e miseria i [illegible] koe masoneria ta precipita [illegible] di nos projimonan [illegible]

[illegible]

Casi mas [illegible] un hende loco; un hombre irrazonabel i inmoral? Nos lectornan sabi masjar bon, koe huntoe coe nos Santo Padre, Papa Leo XIII, nos ta conbinci, koe den Orde di Masoneria tien masjar hopi hende bon i drechi. Com asta, koe toer nan bon sintir i honradez, nan a drenta den Masoneria? Esai nan mester responde dilanti Dios i nan concenci; masr no ta kela duda, koe nan a drenta camina di error coe et sin nan culpa. Sempre e *primintimentoe* i e *huramentoe* lo ta pa toer hombre di sintir i concenci un strobamentoe dubbel, koe ta haci su drentamentoe den Masoneria imposibel.

Pasbra *Masoneria ta un sociedad secreta* (su obgetoe, su medio i su gefenan di mas haltoe ta desconocir); Wel, un hende *comprometa su curpa*: 1º pa traha pa un fin desconocir; 2 pa ta dispuesto pa toer medio sin excepcion; 3 pa sacrifica su libertad di obra na superior desconocirnan — Esai ta IRRAZONABEL i INMORAL.

Den otro artikel, na ocasion di e condenamentoe di Masoneria pa motiboe di su primintimentoe i huramentoe, lo nos saca algun consecuencia práctica.

CENTENARIO.

SIR MOSES MONTEFIORE.

18 DE HESVAN 5645–27 DE OCTUBRE 1884!

PROGRAMA GENERAL.

FESTIVIDAD DISPUESTA

POR EL

GREMIO HEBREO de Curazao

EN HOMENAJE DE VENERACION

AL NOBLE FILANTROPO.

DIA 26.

I. Servicio religioso en la Sinagoga "Misvé Israel" á las 7 P. M.

DIA 27.

II. Servicio religioso en el Templo "Emmanuel" á las 9 A. M.

III. Distribución de limosnas entre los pobres de solemnidad á las 10 A. M. Esta tendrá lugar en el "Colegio Colonial."

A este acto irá unido el de la distribución del retrato con un bosquejo biográfico del venerable y humanitario SIR MOSES MONTEFIORE.

IV. Instalación del FONDO MONTEFIORE á las 4 P. M. en la sala consistorial de la Sinagoga "Misvé Israel."

V. Apertura de la Exposición, á las 6 P. M. en el local de la Lojia „Vergenoeging."

La Exposición permanecerá abierta los dias señalados en el Programa publicado por la comisión organizadora.

La benévola y culta sociedad de Curazao siempre dispuesta á corresponder con sus demostraciones generosas á solemnizar los actos de Filantropía y civilización, sabra tambien esta vez obligar la gratitud de los suscritos, miembros de la comisión organizadora de esta festividad. Ello lo tiene por muy sabido, y consideraria como una prueba de especial deferencia el que la alegria y la satisfaccion se demostrasen de una manera ostensible, tanto por medio de iluminación interior y exterior de los edificios en las noches del 26 y 27, como por medio de la asistencia á todos los actos que han sido acordados.

Curazao, Octubre de 1884.

Benjamin de Casseres, M. de Sola, Salomon Senior, M. P. Curiel, Mordehay Capriles, M. E. Penso, Herman C. Henriquez, Jesurun Penso, Salomon Senior Jr., E. L. van Lier, Elias S. L. Maduro, Jos D. Pardo, Mordekay C. Henriquez, Jacob Maduro Lopez, Chere M. Leon, H. M. Penso, Efraim S. L. Maduro, A. Salas.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

(Gouvernements-besluiten.)

De benoeming van den heer *D. P. van Romondt* tot lid van den Raad van Justitie op *St. Martin N. G.*, op zijn verzoek, ingetrokken.

— Benoemd:

tot lid van den Raad van Justitie voormeld de Heer *A. Cannegieter Az.*, en tot leden-plaatsvervangers van dien Raad de Heeren *Thomas Percival* en *Arthur Hodge*.

— De waarnemende ambtenaren der recherche op *St. Martin, N. G.*, *J. P. Nisbet* en *L. J. Favier* benoemd tot ambtenaren der recherche aldaar.

— Reeds een paar weken lang heerschte hier op Curaçao een vreeselijke hitte. Gisteren avond evenwel ontlaadde zich boven de stad en omstreken een zwaar onweder, dat tot middernacht aanhield en vergezeld ging van eenige flinke regenbuien.

— Den 27n dezer zal de edele menschenvriend SIR MOSES MONTEFIORE zijn 100sten Verjaardag vieren. Uit hetgeen de *Amigoe di Curaçao*, in een zijner eerste nummers betrekkelijk dien grooten, achtenswaardigen man reeds heeft bekend gemaakt, blijkt duidelijk, hoezeer den JUBILARIS op dien dag een waardige hulde mag gebracht worden. Zijne Israëlitische geloofsgenooten nemen dan ook, sedert maanden, de krachtigste en edelste maatregelen om dien 100sten verjaardag van hun Weldoener en Vader plechtig te vieren. Niet te vergeefs hebben zij ook op de deelneming en medewerking van alle Ingezetenen van Curaçao gerekend.

HET MONTEFIORE-FEEST zal volgens officiëel program gevierd worden op deze wijze:

DEN 26sten.

I. Dienst in de Sinagoge *Mikwé Israël*, te 7 uur 's avonds.

Door het Kerkbestuur zullen geene bijzondere uitnoodigingen gedaan worden. Daarom worden hierbij alle civiele en militaire autoriteiten, de verschillende Kerkbesturen, de geestelijken van de verschillende gezindheden, de vreemde Consuls, en allen, die den grijzen menschenvriend bewonderen en hoogachten, uitgenoodigd ter bijwoning dezer Godsdienstoefening.

DEN 27sten.

II. Dienst in den Tempel *Emanuel*, te 9 uur 's morgens.

III. Uitdeeling aan de armen om 10 uur 's morgens in het *Colegio Colonial*. Tegelijkertijd zal de uitreiking plaats hebben van het portret met eene levensbeschrijving van den eerbiedwaardigen en menschlievenden Sir MOZES MONTEFIORE.

IV. Instelling van een *Montefiore-fonds* om 4 uur 's namiddags in de Consistorie-Kamer van de Sinagoge *Mikwé Israël*.

V. Opening van den *Bazaar* om 6 uur 's namiddags in het locaal der Loge *De Vergenoeging*.

De Bazaar blijft geopend gedurende de dagen aangegeven in het Programma door de Commisie van Organisatie uitgegeven.

Wij wenschen van harte, later aan onze lezers te mogen mededeelen, dat de plechtige feestviering,—waaronder ook de algemeene *Illuminatie*—uitnemend geslaagd is.

NEDERLAND.

— Den 8n Sept. hebben eenige honderden Socialisten de stad Rotterdam afgeloopen, en in het Feestgebouw eene meeting gehouden, waar zij besloten, dat Nederland alleen kan gered worden door het algemeen stemrecht. Vervolgens zijn zij *en corps* naar het telegraaf-bureau getrokken, om per draad hun besluit aan de regeering kenbaar te maken. In verschillende andere steden heeft hetzelfde verschijnsel zich vertoond, dat van toenemende verergering van onzen politieken en socialen toestand getuigt.

's Hertogenbosch.— De manoeuvre van den 12 September bestond in het oprukken der geheele vereenigde brigade tegen een gemaskeerden vijand, die in last had, de brigade het voortrukken langs de Heesche baan naar Ravestein te beletten. De gemaskeerde vijand had positie genomen tusschen Groot Koelwijk en Zandstraat en trachtte aan de brigade het deboucheeren op de heide, van uit het begroeiden terrein (heide van Osch), te verhinderen. Weldra waren dan ook beide partijen in een hevig gevecht gewikkeld, dat, na ongeveer ¾ uur te hebben aangehouden, op last van den divisie-generaal gestaakt werd.

Na de gewone bespreking konden de korpsen te 1½ uur naar hun stand plaatsen terugkeeren.

— Was de eerste manoeuvre der zuidelijke troepen om, over het dorp Zeeland, Grave te bereiken, zonder resultaat gebleven, die poging werd nogmaals herhaald en wel langs de Udensche dreef. Hierdoor ontwikkelde zich een gevecht op de Schaiksche heide. Daar men voor den 2n dag van de veronderstelling uitging, dat de Zuidelijke partij bij haar mislukte pogingen om Grave te bereiken, er zware verliezen had geleden, was het doel op den 3n dag, om van uit Nisselrode over *Loo* naar Schaikschen hoek te marcheeren en zich meester te maken van den riviervergang bij Ravestein. Bij deze opdrachten had het ontmoeten der partijen plaats 1° op de hoogte van Stabroek en 2° bij de Nieuwe hoeven beiden punten op de uitgestrekte Schaiksche heide. Voor den 4n dag (11 Sept.) waren de rollen omgekeerd. De noordelijke partij had versterking gekregen en had het plan de Zuidelijke partij op Osch terug te werpen. De Zuidelijke partij, hiervan onderricht, had stelling genomen op de Ossche heide, om daar den vijand af te wachten, waardoor dan ook de strijd zich grootendeels bepaalde tot een gevecht om den boschrand van genoemd terrein. Deze manoeuvre werd bijgewoond door den Generaal-majoor, inspecteur der Infanterie, Pleiffer, die de stellingen etc. in persoon verkende.

Na afloop der manoeuvres, toen genoemde Generaal naar Osch wilde terugkeeren, had hij het ongeluk van zijn paard te storten en zich zoodanig te kneuzen, dat hij met de ziekenkar naar 's Hertogenbosch vervoerd moest worden. Later ontvangen bericht meldt dat hij wel ernstige, doch geen gevaarlijke kneuzingen had bekomen.

ROME.— De Romeinsche Correspondent van de „*Maasbode*" meldt het volgende:

— Te Lucca en Viareggio werden de religieuze Zusters uitgenoodigd hulp te verleenen in de „*Lazzaretti*". Zij hebben zich in zoo grooten getale daartoe bereid verklaard, dat de Zuster-Overste zich genoodzaakt heeft gezien een keuze uit de zich aanbiedenden te doen.

— Te *Montecchio* hebben de Zusters van het gesticht Dorothea, die zich in 1855 reeds een naam verwierven, uit eigen beweging aangeboden, de cholera-lijders bij te staan.

— Te *Castelnuovo* is de Zuster-Overste Ignazia Era het slachtoffer van hare toewijding geworden.

—Dat er nu nog radicale bladen zijn die den heldenmoed van Priesters en Religieuzen als geestdrijverij durven voor te stellen, grenst aan het krankzinnige. Waar het op aan komt de Kerk en de geestelijken te berooven, zijn de radicalen hoogst bedreven; maar bij epidemiën verstaan zij bij uitnemendheid de kunst, om de hulpbehoevende lijders en de lijken der slachtoffers van de Cholera aan geestelijken en religieuzen over te laten. ...... De offervaardigheid van de Priesters en liefdezusters is niet een fanatieke opwelling van een oogenblik; neen, zoo als zij zich heden vertoont, heeft zij zich door alle eeuwen van het Christendom geopenbaard.

— De H. Vader Leo XIII heeft na de openbaarmaking van zijn jongsten brief, waarin hij de epidemie zelve bespreekt, aan zijne onmiddelijke omgeving te kennen gegeven, *dat, zoo deze vijand zich te Rome mocht vertoonen, hierin voor hem aanleiding zal kunnen zijn zich persoonlijk in de straten van Rome te begeven ten einde de lijdenden bij te staan.*

— De H. Vader geniet, ondanks zijn hooge jaren en de hevige zomerhitte, een uitstekende gezondheid.

HET FRANSCHE KOLONIE-LEGER.

Een dépêche uit Parijs berichtte dezer dagen, dat M. Jules Ferry het plan heeft opgevat om een Fransch koloniale-leger te organiseeren.

Deze organisatie is inderdaad eene voldoening aan eene dringende noodzakelijkheid, nu de Fransche bezittingen zich zoo zeer hebben uitgebreid.

De *Siècle* merkt hierbij op dat Engeland dikwijls raad geeft van weinig waarde, en somtijds geheel misplaatste aanmerkingen maakt; maar toch nu een voorbeeld geeft, dawel verdient gevolgd te worden. Het vormt op den *boven-Nijl* een militaire macht die geheel wat anders is dan onze bezetting van Tongking of onze belegering van Madagascar. Het is veel armer, aan soldaten zegt de *Siècle*, dan wij zijn, en het is nog verplicht, zijn minder talrijk leger te splitsen en te plaatsen aan de vier hoeken der wereld. Zijn geboren Ierlanders en Schotlanders vergaan als ijs in de zon van *Soudan*. 't Valt moeielijk, versterking en hulp te zoeken of te verwachten van de troepen in Indië, daar toch de zedelijke toestand van die groote kolonie niet toestaat haar heure bezetting te ontnemen.

Ondanks al die moeielijkheden weet de Engelsche regeering zich zeer goed te redden. Generaal *Wolseley* is belast om een expeditie-corps te vormen en heeft vrijheid zijn troepen te kiezen, gelijk hij 't goed vindt. Hij neemt schippers van *Canada*, werft negers langs de kust van *Guinea*, haalt *Cipa's* uit *Indië*, zoekt Arabieren in *Sipre* en laat een gedeelte der materialen komen uit *Caf*. Maar wat zal men doen met zulk een nieuw geimproviseerd koloniaal-leger, samengesteld uit zoo verschillende elementen? Op deze vraag zal de ondervinding alleen moeten antwoorden; maar generaal *Wolseley* heeft reeds in Afrika met bijna gelijke troepen gewerkt, en hij is daar wel geslaagd. Maar wat nog wel het opmerkelijkst is, is de bijna absolute vrijheid van handelen, die den Generaal door de Engelsche Regeering gelaten wordt. Men heeft hem de samenstelling van- en de verantwoordelijkheid voor de expeditie overgegeven, omdat men genoeg vertrouwen heeft in zijn kennis en bekwaamheid; eenmaal dit besluit genomen, mengen zich noch het Gouvernement, noch de leden van het Parlement, noch de pers in de zaken van den Generaal; niemand twist of klaagt over het getal troepen of de te zenden materialen. Ziedaar wel een onderscheid met Frankrijk, van die geruchtmakende beweging opzichtens de expeditie van *Tongking*, van al die processen gevoerd met het Gouvernement, van die duizende redevoeringen over gebeurlijkheden, de mobilisatie, over de vier batallons etc. etc. Maar, zal men zeggen, Engeland is een eiland, Frankrijk daarentegen vasteland.— Ja, maar Engeland heeft niet meer dan 150.000 mannen beschikbaar, buiten het Indische leger, en Frankrijk ongeveer 500.000 man!

Opzichtens dit punt, eene gelijke organisatie n. l., is er in verschillende dagbladen, de *Temps*, de *France* en de *Journal des Débats* veel gesproken, maar daar is 't bij gebleven. Men heeft niets uitgevoerd. Ondertusschen gaat men nog voort met jeugdige recruten van *Finistère* of van *Puy-de-Dome* naar Tongking en Madagascar te zenden; alzoo gaat een groot deel van hun dienstjaren voorbij in de ambulancen van *Hannoi* of *Tamatave*. Wanneer zal er een Koloniaal-leger gevormd worden?

BRUSSEL.— De manifestatie der liberalen van 31 Aug. j. l. en van de tegen-manifestatie der Katholieken op 7 Sept. daaraanvolgende heeft weken lang het Belgenland in beroering gebracht. De Minister Jacobs verklaarde den 10n Sept. in den Senaat, dat er tegen den burgemeester van Brussel, den heer Buls, een dubbele enquête is ingesteld, maar kon niet nalaten toen reeds als zijne meening te kennen te geven, dat al het gebeurde (de verradelijke aanval van het *Canaille* der liberalen op den stoet der Katholieke manifestanten) gemakkelijk had kunnen voorkomen worden. De droevige ervaring heeft bewezen dat de burgermeester van Brussel voortaan zulke manifestatiën moest verbieden, en tevens dat de Regeering niet langer machteloos moet zijn tegenover werkelooze of onmachtige gemeentebesturen.

MADRID.— De *Epoca*, een blad van tamelijk liberale kleur, verklaarde onlangs, volgens het *Journal de Rome*, dat noch Koning *Alfonso*, noch de heeren *Canovas* en *Romero Robledo* ooit Vrijmetselaars zijn geweest. Wat Koning Alfonso zelf betreft, deze vorst heeft tot nu toe niet opgehouden, openlijk en plechtig zijn katholieke plichten te vervullen.

ST. PETERSBURG.— De Keizer van Rusland heeft door de jongste gebeurtenissen den afgrond leeren kennen, waar de leer der Vrijdenkerij heen voert. Daarom heeft hij aan de Encycliek een waardeering geschonken, die tot nu toe in de Grieksch Schismatieke kerk onbekend was. Niet tevreden met den H. Vader voor dat schrijven te bedanken, heeft hij zelfs bevolen, dat die Encycliek in alle Schismatieke kerken met de meeste plechtigheid van den kansel zou worden voorgelezen.

BERLIJN.— Keizer Wilhelm heeft aan alle Duitsche officieren verboden in het Chineesche leger te treden, zoolang de oorlog tusschen China en Frankrijk duurt.

PANAMÁ, 5 Oct.— *Part. Corresp.* De vele en aanhoudende regens der laatste weken hebben hier den handel niet weinig nadeel toegebracht; tegen den zomertijd (November)

„Ook onze wetten, onze regelen zijn bekend; ook onze werken liggen open en bloot voor het oog der wereld"— zal menige Curaçaosche Vrijmetselaar ons kalm en rustig en vriendschappelijk toevoegen. Trouwens vele Belgische, Fransche en Spaansche maçonnieke geschriften willen op zulk eene wijze de Vrijmetselaars-Orde wel eens verdedigen, en zelfs ontkennen wat een *hoofdpunt* van Paus Leo's redeneering was, n. l. dat de Vrijmetselarij een *geheim* genootschap is. Maar dat antwoord houdt geen steek. Want voor hem, die de geschiedenis der Vrijmetselarij in hare bronnen bestudeerd heeft; die de getuigenissen raadpleegt van een aanzienlijk getal Vrijmetselaren, wier geschriften en bekentenissen het merk van waarheid en oprechtheid dragen; die den handel en wandel zoowel als de leerstellingen niet van enkele maar van duizenden leden der Vrijmetselarij in Nederland, Duitschland, Oostenrijk-Hongarije, Frankrijk en Italië opmerkzaam gadeslaat — voor hem zijn die in druk uitgegeven en *bekende* statuten of regelen *zeer onvolkomen*, en wordt er — gelijk wij nu gaan aantoonen — zelfs geen tip van den sluier des *geheims* door opgelicht.

Immers, buiten deze openbare statuten bestaan er nog andere van geheel onbekende strekking. Zoo geeft ons de nieuwe Engelsche Constitutie der Vrijmetselaren (Duitsche vertaling, 3e uitgave, blz. 308 van het eerste boek der Statuten) uitdrukkelijk te lezen: „Al deze plichten dient gij zorgvuldig in acht te nemen, alsmede *die, welke men U op eene wijze,* DIE NIET BESCHREVEN KAN WORDEN, *zal mededeelen.*"

Insgelijks de Groot-loge Royal te Berlijn *(Grosse Loge v. Preussen, genant Royal-York)*. Deze rekent, op blz. 188 van haar Statuten-boek, het nakomen van die *niet beschreven* verplichtingen zelfs onder de *eerste vereischten* van hare leden.

Een ander bewijs, dat de Vrijmetselarij in haar wezen en natuur een *geheim genootschap* is— en wel in die mate geheim, dat de leden der lagere graden schandelijk bedrogen worden door de fraaie en vergulde leuze: *liefde voor de menschheid, bevordering van 's menschen geluk door weldadigheid, is het eenige en hoofddoel der Vrijmetselarij* — zal ons geleverd worden door wijlen Graaf von Haugwitz, Pruisisch Oud-minister en Provinciaal-Grootmeester der Vrijmetselaars-Orde. In zijn beroemde „Memorie"; die ons wellicht later nog over eenige andere vraagstukken betrekkelijk *de Orde* uitnemend van dienst zal wezen, zegt hij:

Men weet, hoe weinig de eerste intrede in de Orde den geest kan bevredigen; maar juist dat is het gevaarvolle voor een maar al te levendige verbeelding.... Ik was nauwelijks meerderjarig, toen ik mij reeds aan het hoofd geplaatst zag der Vrijmetselarij, en zelfs in het Kapittel een hoogen graad bekleedde. Eer ik nog het standpunt kende, waarop ik geslingerd was, vond ik mij reeds geroepen om de hoogere leiding van een deel der Pruisische, Poolsche en Russische Vergaderingen der Orde op mij te nemen, of ten minste invloed daarop uit te oefenen.

In haar *geheime* werkzaamheden was de Vrijmetselarij toenmaals (1777) in twee partijen verdeeld........................

Ik zou te vergeefs trachten, heden (1822) nog te doen begrijpen, hoe het mijne brandende nieuwsgierigheid gelukte mij meester te maken van DE OVERIGENS ZOO GOED BEWAARDE GEHEIMEN *van de eene zoowel als van de andere partij.* Doch waarheid is het, dat beiden ontsluierd vóór mij lagen. *Maar beiden wekten mijn verontwaardiging.*

Waarin nu juist die geheimen bestonden, doet op dit oogenblik niet ter zake; genoeg, dat wij hier mochten vernemen, hoe er voor den Vrijmetselaar, die in het Kapittel zijner orde zelfs een *hoogen graad* bekleedt, nog *geheimen bestaan, die voor hem zoo goed bewaard worden.*— Die verontwaardiging van Graaf Haugwitz, toen hij de geheimen der orde ontdekt had, zal onze lezers ongetwijfeld herinneren aan de heilige verontwaardiging, waarmede wijlen Prins Frederik der Nederlanden, Grootmeester-nationaal der Nederlandsche Vrijmetselarij, de *hoogere graden* der Orde getroffen heeft. In zijne *Circulaire* van 1819 „aan al de Vrijmetselaars der Nederlanden, boven de graden van Leerling en Gezel" zegt hij: *De waardigheid welke gij mij hebt opgedragen, en mijne relatiën zoo in het Koninkrijk als in den vreemde hebben mij den weg geopend tot* AL DE GEHEIMEN *van onze Orde.*

Naast deze bewijzen, die, ondanks hun ouden datum, de frissche en onverwinbare kracht van bewijs behouden, dat de vrijmetselarij een *geheime* maatschappij moet genoemd worden, zullen wij hetzelfde ook nog door een enkele getuigenis van jonge dagteekening laten staven en bevestigen.

Twee jaren geleden, in het jaar O. H. 1882 schreef wijlen Prins Alexander, Grootmeester-nationaal der Vrijmetselarij, aan Mr. Vaillant Reg∴ mr∴ van de Loge *L'Union Royale* in het O∴ van 's Gravenhage de merkwaardige woorden, die wij reeds eenmaal, met een ander doeleinde, onder de oogen onzer lezers gebracht hebben:

„Dat ik vóór mijne aanneming „in de Orde der V∴ M∴ geen „goed begrip had van hetgeen „de Vrijmetselarij bedoelde, kan „toch niemand verwonderen, *daar „het bekend is, dat het geheimzinnige kleed, waarin zij zich „hult, velen afschrikt zich bij haar „aan te sluiten. De ondoordringbare sluier, die de vrijmetselarij bedekt, is weinig geschikt om „een goed denkbeeld van haar streven en werken te verkrijgen."* [Had de Prins dan nimmer eenig werk over de vrijmetselarij gelezen?—nooit hare statuten bestudeerd?—en ook niet op alle wijzen hooren rondbazuinen: dat liefde, liefde en nogmaals liefde voor de menschheid, *het doel* der Orde is?—] *„Het tipje van dien sluier wordt „eerst opgelicht*—DE SLUIER VALT „NIET GEHEEL—*vóór en aleer men „in de Orde zelve is ingelijfd."*

Derhalve: zij die in de Vrijmetselaars-orde zijn opgenomen—wat kennen zij van de Vrijmetselarij? In de lagere graden *niets! Niets* van het ware streven, *niets* van het wezenlijke doel der Maçonnerie! Dit leeren ons de Prinsen-Grootmeester-nationaal zelven.— In de hoogere graden ?— „De meeste der hoogere „graden", zegt ons Prins Frederik, „kwetsen het gezond verstand en „het gevoel, of bestaan uit louter „vormen en ceremoniën, (*) of zijn „slechts het resultaat van bijzondere meeningen en kunnen derhalve niet door allen gevolgd, maar „alleen door enkelen aangenomen „worden. Ik moet zelfs bekennen, „dat ik in sommige hooge graden „instellingen gevonden heb, geheel „tegenstrijdig met het doel der Orde: de verbetering van het menschdom."

Men beroepe zich dus niet meer op *uitgegeven* en *bekende* statuten of regelen, om te willen ontkennen, wat voor de geheele wereld duidelijk is: dat n. l. *De Vrijmetselarij is een* GEHEIME *maatschappij.*

Overigens gelooven wij niet, dat er *met grond* iets tegen de reden, waarom Paus Leo de Vrijmetselarij veroordeelt, kan worden aangevoerd. De eerste praktische gevolgtrekking, naar aanleiding van 's Pausen bewijs, was dus terecht deze, dat men geen recht heeft om, wat zoo vaak geschiedt, de Katholieke Vereenigingen en vooral de Religieuze of klooster-Orden als *geheime* maatschappijen en genootschappen te brandmerken. Wij zeggen *brandmerken;* want, inderdaad, een *geheim* genootschap is iets onredelijks en onzedelijks, waarin dus ieder verstandig man zich wachten moet binnen te treden, als hij niet onredelijk en onzedelijk handelen wil. Wilt gij ten slotte, waarde lezer! een voorbeeld uit de geschiedenis, waardoor de redeneering van Paus Leo XIII ten volle en letterlijk bevestigd wordt? Welnu, in bovengemelden brief aan *mr. Vaillant* legde onze onvergetelijke Prins Alexander deze gewichtige bekentenis af:

„Toen reeds alle voorbereidende „maatregelen waren genomen om „mij in de Orde te bevestigen, *aarzelde ik een oogenblik, omdat het „mij moeite kostte* EEN BELOFTE VAN „TROUW AF TE LEGGEN *aan beginselen, die niet in hunnen vollen omvang voor mij konden worden uiteengezet".* Zóó ontegensprekelijk waar is het, dat het plechtig en onder eede beloven van gehoorzaamheid aan statuten en regelen, aan beginselen en leerstellingen, *die men vooraf* NIET *of* NIET VOLKOMEN *kent*, den man van verstand en karakter— tot welken godsdienst hij behoore— doet huiveren!! Want zulk een belofte, zulk een eed af te leggen is, gelijk Paus Leo XIII ons in zijne Encycliek *Humanum genus* leert, ONREDELIJK en ONZEDELIJK. En hiermede is het *geheime* genootschap der Vrijmetselarij *veroordeeld.*

Onze tweede gevolgtrekking, naar aanleiding van deze reden van veroordeeling der Vrijmetselarij door Paus Leo XIII, zal het antwoord wezen op de vraag: *Wat te denken van een Vrijmetselaar, die zijne Orde verlaat.*

(*) De leden van de *Lagere graden* hebben meermalen den eerbied uit het oog verloren voor de *Hoogere graden*. Het Maçonnieke blad „*die Bauhütte*" (1865 blz. 153) spreekt over de hooge graden zelfs met bijzondere minachting, en eindigt een opstel, daaraan gewijd, met den volgenden wensch.

„Onze geliefde Broeders in Pruisen moesten hun geld, in plaats van het te offeren aan den Moloch der Hoogere graden, maar beter zien te besteden, en zorg „dragen, dat hun de handen nog niet „meer gebonden worden, dan zij het nu „reeds zijn.

„De staatsie en gedwongen ernst, waarmede de opneming in de Hooge graden „vergezeld gaat, kunnen een Broeder, die „zijn verstand wil gebruiken, niet misleiden. Hij toch bemerkt aanstonds, dat hij „alleen met nieuwe *uiterlijkheden* en *vormen*, maar geenszins met een nieuwen „inhoud heeft kennis gemaakt.

„Zeer klein is het getal der Broeders, „welke die misleiding terstond begrijpen; „maar de massa dommelt er maar in „voort......

"Tegenover die Hoogen graden nu hebben de Fransche en Duitsche loges en „broeders het juiste standpunt ingenomen: „zeer eenvoudig, zij willen er zich niet „in laten opnemen! o Mocht het zóó ver „komen, dat het voor eene Loge als een „eeretitel geldt, dat geen harer leden tot „een Hoogeren graad behoort; zóó ver, „dat de intrede in die graden algemeen „wierd afgekeurd,— : dat men ze niet „meer als hoogere maar als lagere trappen van het maçonieke organisme ging „beschouwen.............."

Pakiko S. S. Leo XIII ta condena Masoneria?

Un razon mas pakiko es, koe scirbi nan nomber riba lista di Masoneria, ta obra irracional i inmoralmento ta den e huramentoe *en bàno* [por nada] i *pecaminoso* [di piear]. Akí nos no tieu noode di bai busca argumentoe den teologia pa nos bini overeen coe nos contralinan riba nificacion, forza i obligacion di un huramentoe. E huramentoe ta doena un primintimentoe forza i balor; si, é ta halzéle na un cos santoe! Nos ta jama Dios pa testigoe, koe nos ta papia berde, i koe, lo ké nos ta priminti, na su tempoe lo nos haci é bira *berdad*. Ora nos ta haci un huramentoe, nos ta corda di Dios, koe ta berdad Supremo; nos ta corda di es Un, koe lo bira nos bengador i castigador si despues nos bin ta infiel na nos primintimentoe. Ora nos gefe legitimo manda nos hura, of ora un huramentoe ta di necesidad, i nos hacièle *segun berdad, husticia* i *pa bon motiboe*, anto nos ta doena honor na Dios: anto e huramentoe ta un acto solem di honra na Dios; maar un huramentoe hacir *sin necesidad* i *coe ligereza* ta bira un acto di insultoe na Magestad di Dios.

Coe miedoe den nos alma, i nos corazon jeen di compasion riba e miseria i jammer moral, koe masoneria ta pricipita asina sin corda miles di nos prógimonan aden, nos ta bai saca nos consecuencianan.

Nos a caba di moenstra, koe e *primintimentoe* koe mester ta hacir na drentamentoe di cada gradoe di masoneria, ta choca contra bon sintir (gezond verstand) i mees cos contra concenci di cada homber sincero: é ta bano i di ningun balor, é ta lihé i sin sintir. Maar kiko lo nos corda di e huramentoe koe meste *santifica* un compromiso asina bano, asina lihé? Nos no ta haja mas koe ún palabra, koe, sin exageracion i na berdad, un accion asina por nifica: SACRILEGIO.

Pasobra, jama nomber adorabel di Dios p'E bin para borg pa un accion sin sintir manera pa berdad i birtud; p'E bin aproba no solamente, sino p'E bin obliga nos na un hacimentoe sin concensi i p'esai mees inmoral, ata e abismo di locura i inmoralidad koe cada neófito, (hende nobo den un sociedad), cada mason futuroe meste tira su curpa aden, riba drempel mees di Masoneria.

Cada mason ta anto un hende loco; un homber irrazonabel i inmoral? Nos lectornan sabi masjar bon, koe huntoe coe nos Santo Pader, Papa Leo XIII, nos ta convincir, koe den Orde di Masoneria tien masjar hopi hende bon i drechi. Com anto, coe toer nan bon sintir i honradez, nan a drenta den Masoneria? Esai nan meste responde dilanti Dios i nan concenci; maar no ta keda duda, koe nan a drenta camina di error coe of sin nan culpa. Semper e *primintimentoe* i e *huramentoe* lo ta pa toer homber di sintir i concenci un strobamentoe dubbel, koe ta haci su drentamentoe den Masoneria imposibel.

Pasobra *Masoneria ta un sociedad secretoe* (su obgetoe, su medio i su gefenan di mas haltoe ta desconocir); Wel, un hende *compromete su curpa:* 1° pa traha pa un fin desconocir; 2° pa ta dispuesto pa toer medio sin excepcion; 3° pa sacrifica su libertad di obra na superior desconocirnan— Esai ta IRRAZONABEL I INMORAL.

Den otro artikel, na ocasion di e condenamentoe di Masoneria pa motiboe di su primintimentoe i huramentoe, lo nos saca algun consecuencia práctica.

III. Distribución de limosnas entre los pobres de solemnidad á las 10 A. M. Esta tendrá lugar en el "Colegio Colonial."

A este acto irá unido el de la distribución del retrato con un bosquejo biográfico del venerable y humanitario SIR MOSES MONTEFIORE.

IV. Instalación del FONDO MONTEFIORE á las 4 P. M. en la sala consistorial de la Sinagoga "Misvé Israel."

V. Apertura de la Exposición, á las 6 P. M. en el local de la Lojia „Vergenoeging."

La Exposición permanecerá abierta los dias señalados en el Programa publicado por la comisión organizadora.

La benévola y culta sociedad de Curazao siempre dispuesta á corresponder con sus demostraciones generosas á solemnizar los actos de Filantropia y civilización, sabrá tambien esta vez obligar la gratitud de los suscritos, miembros de la comisión organizadora de esta festividad. Ello lo tiene por muy sabido, y consideraria como una prueba de especial deferencia el que la alegria y la satisfaccion se demostrasen de una manera ostensible, tanto por medio de iluminación interior y exterior de los edificios en las noches del 26 y 27, como por medio de la asistencia á todos los actos que han sido acordados.

Curazao, Octubre de 1884.

Benjamin de Casseres, M. de Sola, Salomon Senior, M. P. Curiel, Mordehay Capriles, M. E. Penso, Herman C. Henriquez, Jesurun Penso, Salomon Senior Jr., E. I. van Lier, Elias S. L. Maduro, Jos D. Pardo, Mordekay C. Henriquez, Jacob Maduro Lopez, Cueri M. Leon, H. M. Penso, Efraim S. L. Maduro, A. Salas.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

(Gouvernements-besluiten).

De benoeming van den heer *D. P. van Romondt* tot lid van den Raad van Justitie op *St. Martin N. G.*, op zijn verzoek, ingetrokken.

— Benoemd:
tot lid van den Raad van Justitie voormeld de Heer *A. Cannegieter Az.*, en tot leden-plaatsvervangers van den Raad de Heeren *Thomas Percival* en *Arthur Hodge*.

— De waarnemende ambtenaren der recherche op *St. Martin, N. G.*, *J. P. Nisbet* en *L. J. Favier* benoemd tot ambtenaren der recherche aldaar.

— Reeds een paar weken lang heerschte hier op Curaçao een vreeselijke hitte. Gisteren avond evenwel ontlaadde zich boven de stad en omstreken een zwaar onweder, dat tot middernacht aanhield en vergezeld ging van eenige flinke regenbuien.

— Den 27n dezer zal de edele menschenvriend SIR MOSES MONTEFIORE zijn 100sten Verjaardag vieren. Uit hetgeen de *Amigoe di Curaçao*, in een zijner eerste nummers betrekkelijk dien grooten, achtenswaardigen man reeds heeft bekend gemaakt, blijkt duidelijk, hoezeer den JUBILARIS op dien dag een waardige hulde mag gebracht worden. Zijne Israëlitische geloofsgenooten nemen dan ook, sedert maanden, de krachtigste en edelste maatregelen om dien 100sten verjaardag van hun Weldoener en Vader plechtig te vieren. Niet te vergeefs hebben zij ook op de deelneming en medewerking van alle Ingezetenen van Curaçao gerekend.

HET MONTEFIORE-FEEST zal volgens officiëel program gevierd worden op deze wijze:

DEN 26sten.

I. Dienst in de Sinagoge *Mikwé Israël*, te 7 uur 's avonds.
Door het Kerkbestuur zullen geene bijzondere uitnoodigingen gedaan worden. Daarom worden hierbij alle civiele en militaire autoriteiten, de verschillende Kerkbesturen, de geestelijken van de verschillende gezindheden, de vreemde Consuls, en allen, die den grijzen menschenvriend bewonderen en hoogachten, uitgenoodigd ter bijwoning dezer Godsdienstoefening.

DEN 27sten.

II. Dienst in den Tempel *Emanuel*, te 9 uur 's morgens.

III. Uitdeeling aan de armen om 10 uur 's morgens in het *Colegio Colonial*. Tegelijkertijd zal de uitreiking plaats hebben van het portret met eene levensbeschrijving van den eerbiedwaardigen en menschlievenden Sir MOZES MONTEFIORE.

IV. Instelling van een *Montefiore-fonds* om 4 uur 's namiddags in de Consistorie-Kamer van de Sinagoge *Mikwé Israël*.

V. Opening van den *Bazaar* om 6 uur 's namiddags in het locaal der Loge *De Vergenoeging*.

De Bazaar blijft geopend gedurende de dagen aangegeven in het Programma door de Commisie van Organisatie uitgegeven.

Wij wenschen van harte, later aan onze lezers te mogen mededeelen, dat de plechtige feestviering, —waaronder ook de algemeene *Illuminatie*—uitnemend geslaagd is.

NEDERLAND.

— Den 8n Sept. hebben eenige honderden Socialisten de stad Rotterdam afgeloopen, en in het Feestgebouw eene meeting gehouden, waar zij besloten, dat Nederland alleen kan gered worden door het algemeen stemrecht. Vervolgens zijn zij *en corps* naar het telegraaf-bureau getrokken, om per draad hun besluit aan de regeering kenbaar te maken. In verschillende andere steden heeft hetzelfde verschijnsel zich vertoond, dat van toenemende verergering van onzen politieken en socialen toestand getuigt.

's Hertogenbosch.— De manoeuvre van den 12 September bestond in het oprukken der geheele vereenigde brigade tegen een gemaskeerden vijand, die in last had, de brigade het voortrukken langs de Heessche baan naar Ravestein te beletten. De gemaskeerde vijand had positie genomen tusschen Groot Koelwijk en Zandstraat en trachtte aan de brigade het debouchееren op de heide, van uit het begroeiden terrein (heide van Osch), te verhinderen. Weldra waren dan ook beide partijen in een hevig gevecht gewikkeld, dat, na ongeveer ¾ uur te hebben aangehouden, op last van den divisie-generaal gestaakt werd.

Na de gewone bespreking konden de korpsen te 1½ uur naar hun stand plaatsen terugkeeren.

— Was de eerste manoeuvre der zuidelijke troepen om, over het dorp Zeeland, Grave te bereiken, zonder resultaat gebleven, die poging werd nogmaals herhaald en wel langs de Udensche dreef. Hierdoor ontwikkelde zich een gevecht op de Schaiksche heide. Daar men voor den 2n dag van de veronderstelling uitging, dat de Zuidelijke partij bij haar mislukte pogingen om Grave te bereiken, er zware verliezen had geleden, was het doel op den 3n dag, om van uit Nisselrode over *Loo* naar Schaikschen hoek te marcheeren en zich meester te maken van den rivierovergang bij Ravestein. Bij deze opdrachten had het ontmoeten der partijen plaats 1° op de hoogte van Stabroek en 2° bij de Nieuwe hoeven beiden punten op de uitgestrekte Schaiksche heide. Voor den 4n dag (11 Sept.) waren de rollen omgekeerd. De noordelijke partij had versterking gekregen en had het plan de Zuidelijke partij op Osch terug te werpen. De Zuidelijke partij, hiervan onderricht, had stelling genomen op de Ossche heide, om daar den vijand af te wachten, waardoor dan ook de strijd zich grootendeels bepaalde tot een gevecht om den boschrand van genoemd terrein. Deze manoeuvre werd bijgewoond door den Generaal-majoor, inspecteur der Infanterie, Pleiffer, die de stellingen etc. in persoon verkende.

Na afloop der manoeuvres, toen genoemde Generaal naar Osch wilde terugkeeren, had hij het ongeluk van zijn paard te storten en zich zoodanig te kneuzen, dat hij met de ziekenkar naar 's Hertogenbosch vervoerd moest worden. Later ontvangen bericht meldt dat hij wel ernstige, doch geen gevaarlijke kneuzingen had bekomen.

ROME.— De Romeinsche Correspondent van de „*Maasbode*" meldt het volgende:

— Te Lucca en Viareggio werden de religieuze Zusters uitgenoodigd hulp te verleenen in de „*Lazzaretti*". Zij hebben zich in zoo grooten getale daartoe bereid verklaard, dat de Zuster-Overste zich genoodzaakt heeft gezien een keuze uit de zich aanbiedenden te doen.

— Te *Montecchio* hebben de Zusters van het gesticht Dorothea, die zich in 1855 reeds een naam verwierven, uit eigen beweging aangeboden, de cholera-lijders bij te staan.

— Te *Castelnuovo* is de Zuster-Overste Ignazia Era het slachtoffer van hare toewijding geworden.

—Dat er nu nog radicale bladen zijn die den heldenmoed van Priesters en Religieuzen als geestdrijverij durven voor te stellen, grenst aan het krankzinnige. Waar het op aan komt de Kerk en de geestelijken te berooven, zijn de radicalen hoogst bedreven: maar bij epidemiën verstaan zij bij uitnemendheid de kunst, om de hulpbehoevende lijders en de lijken der slachtoffers van de Cholera aan geestelijken en religieuzen over te laten. ...... De offervaardigheid van de Priesters en liefdezusters is niet een fanatieke opwelling van een oogenblik; neen, zoo als zij zich heden vertoont, heeft zij zich door alle eeuwen van het Christendom geopenbaard.

— De H. Vader Leo XIII heeft na de openbaarmaking van zijn jongsten brief, waarin hij de epidemie zelve bespreekt, aan zijne onmiddelijke omgeving te kennen gegeven, *dat, zoo deze vijand zich te Rome macht verdoanen, hierin voor hem aanleiding zal kunnen zijn zich persoonlijk in de straten van Rome te begeven ten einde de lijdenden bij te staan.*

— De H. Vader geniet, ondanks zijn hooge jaren en de hevige zomerhitte, een uitstekende gezondheid.

HET FRANSCHE KOLONIE-LEGER.

Een dépêche uit Parijs berichtte dezer dagen, dat M. Jules Ferry het plan heeft opgevat om een Fransch koloniale-leger te organiseeren.

Deze organisatie is inderdaad eene voldoening aan eene dringende noodzakelijkheid, nu de Fransche bezittingen zich zoo zeer hebben uitgebreid.

De *Siècle* merkt hierbij op dat Engeland dikwijls raad geeft van weinig waarde, en somtijds geheel misplaatste aanmerkingen maakt; maar toch nu een voorbeeld geeft, dawel verdient gevolgd te worden. Het vormt op den *boven-Nijl* een militaire macht die geheel wat anders is dan onze bezetting van Tongking of onze belegering van Madagascar. Het is veel armer, aan soldaten zegt de *Siècle*, dan wij zijn, en het is nog verplicht, zijn minder talrijk leger te splitsen en te plaatsen aan de vier hoeken der wereld. Zijn geboren Ierlanders en Schotlanders vergaan als ijs in de zon van *Soudan*. 't Valt moeielijk, versterking en hulp te zoeken of te verwachten van de troepen in Indië, daar toch de zedelijke toestand van die groote kolonie niet toestaat haar heure bezetting te ontnemen.

Ondanks al die moeielijkheden weet de Engelsche regeering zicht zeer goed te redden. Generaal *Wolseley* is belast om een expeditie-corps te vormen en heeft vrijheid zijn troepen te kiezen, gelijk hij 't goed vindt. Hij neemt schippers van *Canada*, werft negers langs de kust van *Guinea*, haalt *Cipa's* uit *Indië*, zoekt Arabieren in *Sipre* en laat een gedeelte der materialen komen uit *Caf*. Maar wat zal men doen met zulk een nieuw geimproviseerd koloniaal-leger, samengesteld uit zoo verschillende elementen? Op deze vraag zal de ondervinding alleen moeten antwoorden; maar generaal *Wolseley* heeft reeds in Afrika met bijna gelijke troepen gewerkt, en hij is daar wel geslaagd. Maar wat nog wel het opmerkelijkst is, is de bijna absolute vrijheid van handelen, die den Generaal door de Engelsche Regeering gelaten wordt. Men heeft hem de samenstelling van- en de verantwoordelijkheid voor de expeditie overgegeven, omdat men genoeg vertrouwen heeft in zijn kennis en bekwaamheid; eenmaal dit besluit genomen, mengen zich noch het Gouvernement, noch de leden van het Parlement, noch de pers in de zaken van den Generaal; niemand twist of klaagt over het getal troepen of de te zenden materialen. Ziedaar wel een onderscheid met Frankrijk, van die geruchtmakende beweging opzichtens de expeditie van *Tongking*, van al die processen gevoerd met het Gouvernement, van die duizende redevoeringen over gebeurlijkheden, de mobilisatie, over de vier batallons etc. etc. Maar, zal men zeggen, Engeland is een eiland, Frankrijk daarentegen vasteland.— Ja, maar Engeland heeft niet meer dan 150.000 mannen beschikbaar, buiten het Indische leger, en Frankrijk ongeveer 500.000 man!

Opzichtens dit punt, eene gelijke organisatie n. l., is er in verschillende dagbladen, de *Temps*, de *France* en de *Journal des Débats* veel gesproken, maar daar is 't bij gebleven. Men heeft niets uitgevoerd. Ondertusschen gaat men nog voort met jeugdige recruten van *Finistère* of van *Puy-de-Dome* naar Tongking en Madagascar te zenden; alzoo gaat een groot deel van hun dienstjaren voorbij in de ambulancen van *Hannoi* of *Tamatare*. Wanneer zal er een Koloniaal-leger gevormd worden?

BRUSSEL.— De manifestatie der liberalen van 31 Aug. j. l. en van de tegen-manifestatie der Katholieken op 7 Sept. daaraanvolgende heeft weken lang het Belgenland in beroering gebracht. De Minister Jacobs verklaarde den 10n Sept. in den Senaat, dat er tegen den burgemeester van Brussel, den heer Buls, een dubbele enquête is ingesteld, maar kon niet nalaten toen reeds als zijne meening te kennen te geven, dat al het gebeurde (de verradelijke aanval van het *Canaille* der liberalen op den stoet der Katholieke manifestanten) gemakkelijk had kunnen voorkomen worden. De droevige ervaring heeft bewezen dat de burgermeester van Brussel voortaan zulke manifestatiën moest verbieden, en tevens dat de Regeering niet langer machteloos moet zijn tegenover werkelooze of onmachtige gemeentebesturen.

MADRID.— De *Epoca*, een blad van tamelijk liberale kleur, verklaarde onlangs, volgens het *Journal de Rome*, dat noch Koning *Alfonso*, noch de heeren *Canovas* en *Romero Robledo* ooit Vrijmetselaars zijn geweest. Wat Koning Alfonso zelf betreft, deze vorst heeft tot nu toe niet opgehouden, openlijk en plechtig zijn katholieke plichten te vervullen.

ST. PETERSBURG.— De Keizer van Rusland heeft door de jongste gebeurtenissen den afgrond leeren kennen, waar de leer der Vrijdenkerij heen voert. Daarom heeft hij aan de Encycliek een waardeering geschonken, die tot nu toe in de Grieksch Schismatieke kerk onbekend was. Niet tevreden met den H. Vader voor dat schrijven te bedanken, heeft hij zelfs bevolen, dat die Encycliek in alle Schismatieke kerken met de meeste plechtigheid van den kansel zou worden voorgelezen.

BERLIJN.— Keizer Wilhelm heeft aan alle Duitsche officieren verboden in het Chineesche leger te treden, zoolang de oorlog tusschen China en Frankrijk duurt.

PANAMÁ, 5 Oct.— *Part. Corresp.* De vele en aanhoudende regens der laatste weken hebben hier den handel niet weinig nadeel toegebracht; tegen den zomertijd (November)

hoopt men op een gustiger keer der zaken.— Er is reeds door de Regeering een wets-ontwerp ingediend bij de Nationale Vergadering, om hier te Panamá en ook te Colon invoerrechten te gaan heffen. Algemeen houdt men het er voor, dat zulk een wet zoowel den staat als den particulieren een noodlottigen slag zal toebrengen. Op genoemde plaatsen hebben vooral de kooplieden zich tot vereenigingen gevormd, om door het indienen van petitiën die ramp te helpen voorkomen.— De gezondheidstoestand laat hier nog al te wenschen over. Dagelijks sterven er aan disenterie, diarrhé en gele koorts niet minder dan 15 personen.

Carcasona, 13 September 1884.

Mi muy estimado amigoe Cobi.

Ta aki koe nos a jega avé mainta, i koe lo nos fica majan i otro majan pa ningun otro motiboe, koe di scirbi nos carta; caba esai, nos ta bai directamente na Civita-Vecchia pa celebra na Roma fiesta di Rosario. Den mi últimoe carta mi a doená bo mi noticia principalnan di Paris. Ta foi Arcachon koe mi a mandá bo esai, si mi ta cordá mi bon, tabata na 17 di Augustus, koe packet a sali coe es carta grandi. Awor mi tien hopi cos trobé di scirbi bo, talbez es carta lo bira mas grandi, pasobra lo bo mira, mas koe mi ta coestumá di scirbi, mas animo lo mi haja di anota diferente cos, i por su puesto mas grandi carta lo bira. ¿Ma Cobi, ki titel lo nos doena es carta koe mi tien di scirbi bo tantoe cos aden? Mi no sá mehor koe es-aki:

CAPITTEL XI.

Ipi, na parte di Sud na Francia.

Arcachon no ta un stad grandi maar un lugar masjar ketoe, masjar sano. Ta banjo di lamar, koe hende ta bin toema aki pa drecha nan curpa. A mi també a bai aí, pa haja mi salur trobé. Danki Dios, es banjoenan a judá mi asina, koe awor mi ta mas salur koe nunca antes.

Dianan koe nos a pasa aí, nos no a sinta por nada. Nos a bisita muchoe lugarnan den provincia Gironda, i a bai hopi bez na Bordeaux. Bo mees por comprende, koe nos no a larga di bai mira hopi coenucoe di wijndruif. Ta binja puroe i di mas excellente, koe nos a haja aki pa un prijs baratisimo.

Es koe a gustá mi na Arcachon ta, koe casi toer dia nos tabatien otro biageronau, asina koe es poco dia, koe mi a fica aí, mi a contra casi coe hende di toer diferente nacion di Europa. Un dia, mi ta corda masjar bon ainda, mi tabata sinta na meza coe un Aleman, un Rusiano, un Danes i un Italiano. Ni un di nan por papia un palabra Frances ni otro linga, koe di nan tera, asina koe nan no a haci nada koe di comé i di haci sinjal coe nan mân. Maike, koe tabata comprendé Aleman i un poco di linga Italiano, tabata sinta muchoe aleuw for di stranjero di Alemania i di Italia pa combersa coe nan.

Toch un ciertoe dia koe nos, es ta: Pierre Montagne, Maike i a mi, tabata sinta afó na Balcon di nos Hôtel pa toema frescoe di anoche, un famia a bin sinta na banda di nos; tabata un wela coe su jioe muher, koe su esposo tabata companjé; es homber tabata masjar flacoe. Na contrari un Tio di dje, koe tabata parce cabez di famia, tabata muchoe gordoe. Nan toer tabata bin pa nan salur na Arcachon. Es wela pa kita rheumatismo, es esposo pa gorda un poco i es tio pa mira si banjo di lamar por hacié mas flacoe. Foi esai bo por mira koe banjo di lamar ta manera un Apotheek, el ta sirbi toch pa toer diferente enfermedad. Awor com koe ta, a mi a sinti koe aire i awa di Arcachon no a haci mi maloe. Tabata duci pa mi saliendo for di banjo, di camna un ora i mei den es mondinan grandi di Arcachon jeen di paloe haltoe koe nan ta jama: *Sapin.*

Cos di más interesante di Arcachon ta Colegio marino di *St. Elme.* Den Bacina (boca) di Arcachon tabata droemi dos golet bon grandi, jama: *Saint-Elme* i *Eclipse.* Es dos barcoe tabata propiedad di es colegio, camina 4 i 500 goben frances, bao di direccion di Padre Dominicano, tabata haja educacion berdadero religioso no solamente, ma tambe berdadero científico. For di toer kiko ta toca linga, i otro diferente rama di ciencia, koe gobennan ta ricibi na cada colegio, tien akí un cursoe di ciencia marítima no solamente científica, ma tambe practico, asina koe un goben saliendo foi es colegio por pasa sin dificultad un examen di Kaptan di barcoe. Muy Rev. Padre Joseph Dominico Braudrand, koe a moeri algun luna pasar, tabata institutor di es colegio famoso, E mees coe un di su compadre tabata haci muchoe biaga coe su gobennan, asina, koe na toer parti nan a mira es goletnan, dirigi pa un Padre Dominico, koe tabata bao di djé como stuurman, matroos i muchanan di Kamer, goben di estadoe di mas nobelnan di Francia i di otro tera. Gobiernoe mees a reconocé meritoenan di es colegio dominicano pa hacie Padre Baudrand oficier di Academia. Hispania mees a honré ora el a nombré Commandor di Orde di meritoe marítimo. Ta aki, Cobi, koe bo meste larga bo jioe Law studia, no tene miedoe pa placa, pasobra mi ta spera koe mi, su padrino, por wel paga pé. Mi tien akí un bon speranza di haja caulkier fortuna, mi no por bisa bo ainda t er cos. Tene noema un poco paciencia i lo bo ta contentoe di un nobo interesant, koe ta toca nos porvenir. Un cos mi ta pidi bo pa awor. No loebida di saca mi papel di nacementoe foi forti, manda mi esai huntoe coe papel di casamentoe di mi mama i tata, koe bo por haja den koffertje chikitoe, koe mi a doená bo pa warda.

Corda bon, Cobi, mi ta contá bo noema den es carta, cosnan net manera mi a haja nan na Arcachon, camina mi tabatien casi toer dia diferente conocir i diferente cos nobo. Hende di toer nacion, manera mi a bisa caba, ma tambe di toer sorto di idea tabata toer dia den nos compania. Awor nos no a combersa muchoe, pasobra nos tabatien mas gustoe di probecha di tempoe bonitoe, pa mira i goza grandeza i dulzura di naturaleza. Toch un dia nos tabatien un combersacion koe mi kier contá bo.

Na 19 di Augustus, mi ta corda masjar bon ainda, nos tres tabata toema nos almuerza den un di coenucoenan bonitoe di Arcachon. Mientra nos tabata aí, un Frances tabata bini coe su jioe homber. Despues di a coemindá nos, nan a bai sinta no muchoe aleeuw foi nos. Cada un tabatien un boeki na mân, i a leza coe masjar pasion. Pierre, mirando es Tata coe jioe lezando, tabata bisa nos. "Ata un "pester berdadero di Francia, di henter "muudoe." A mi no a comprende su palabra n'es ora, doch Maike tabata responde: "Cientoe pa un, koe es boeki koe "nan ta leza ta boeki maloe." "O "no ta cos di papia," Pierre a responde, "ta raar ma berde, koe awor ta parce, "koe hende no por ta sabir mas of el "meste leza toer cos maloe." "Leza, un "bon palabra," Maike dici, "leza nada mas "koe esai, ó menos nan ta gulinan. Ma "dispensá mi, mi 'kier mira kiko nan "tien." Papiando asina, el i nos toer ta lamanta, i manera nos kier a kuier un poco mas, nos a jega cerca es Tata i jioe. "¿Com bai, mi Senjores?" Maike tabata bisa pasando es sjonnan. "Poco bon "nan tabata responde. Ta duci, sinta "aki i leza." Conform nos a tende es palabra, nos a para. "Si," Maike dici, "O si ta masjar duci aki na Arcachon. "¿Sigur bo jioe ta studia su les pa Cole-"gio i bo ta sinjé? O un bon egempel "pa tantoe tata koe ta neglisja educacion "di nan jioenan?"

"O no", es Tata tabata responde. Awor "no ta tempoe di studia. El a studia bas-"ta caba. Awor nos ta leza boeki di "mas interesant i masjar ilustrado." i el tabata moenstra nos un boeki di Voltaire, koe el mees tabata leza, i un roman di mas inmoral di A. Dumas. "Mi amigoe" Maike dici "dispensá mi, esai no ta cos "koe hende i principalmente koe un goben "leza." "O, esai si", es homber tabata contesté. "Anto nos tien diferente idea. "Pa mi, koe ta miembro di es sigloe di "progreso, ta necesario koe un goben ta "leza toer cos bon i maloe." "¿Coeroe "i hechoe bo kier bisa?" asina, Maike tabata conteste, "Coeroe i hechoe, si, asina "ta" es tata tabata bisé.

"Mi amigoe," asina Maike dici, "per-"miti koe mi ta larga para es cuestion un "ratoe pa jama bo atencion arriba un otro "cos." Papiando asina, nos toer tabata den un mitar cirkel droemi den jerba frescoe haltoe asina, koe apena nos cabez tabata sali afor.

"Coe muchoe gustoe," es tata tabata responde.

"Wel," Maike dici, "es goben sin duda "ta bo jioe?"

"Sin duda i bon sabir" tabata contesta di es Tata.

„ Anto mi ta haci un soposicion. Mi „ ta sopone, koe bo tien amigoe, ho-„ pi, si bo kier, ma tambe algun enemigoe." „ No ta cos di papia", es homber dici: „ No tien hende mi ta kere, „ koe no tien amigoe i enemigoenan, alomenos ami tien. ¿Ma pakiko es soposicion?"

„ Wel, mi amigoe," Maike dici: „kiko „ papa lo bisa, si su jioe awor lo bai com-„ bersa toer dia coe su enemigoenan, si „ toer dia el ta bai tende palabra ofensivo „ contra bo, contra bo famia; palabranan „ di mas insolente contra bo poder di Tata „ i cabez di famia?" „ Kiko?" es Tata tabata respondé, „ kiko lo mi haci? lo „ mi toema un cabuja i lo mi obliga mi „ jioe di larga tal compania." „ Ma, mi „ bon amigoe," Maike tabata sigi, „ bisá „ mi, nos no tien toer un mees Tata. Dios: „ i nos, como católico, nos no ta jioenan „ di Iglesia Romano Católica, nos no tien „ obligacion di sigi mandamientoe, koe „ Dios a primi den nos coerazon i koe „ Iglesia ta manda nos. Awor es mal „ boekinan koe bo mees ta leza, i koe bo „ ta permiti koe bo jioe ta haja toer dia, „ no tien palabra insolente, blasfemia con-„ tra Dios; palabra, historia contra mora-„ lidad? ¿ nan no ta lamanta den coerazon „ principalmente di goben i mozanan pa-„ sionnan inhumano? i ora nan ta leza, koe nan ta doena honor na accionnan di „ mas infaam, ta gaba bicionan, koe ta „ contra bien di sociedad humana i contra „ nos religion, no ta basta pa bo jioe ta „ sera amistad coe e bida ai i ta haja gus-„ toe den dje, koe ta contra Dios, su „ Tata".

„ O, ya nos ta sabir" es tata tabata contesta Maike, „ esai no ta haci nos ma-„ loe, nos ta leza i ta tira afor es koe „ no ta combini."

„ O esai sí", Pierre tabata interrumpi, „ esai si, anto larga bo jioe noema libre-„ mente bai na compania di bo enemigoe-„ nan, el ta haci nada koe tende i papia, „ ¿ El ta sabir, no? p'esai el ta tira afor „ es koe no ta combinié di tende ó papia. „ Ademas bisa mi ¿ ta asina koe bo ta haci „ coe salur di curpa di bo jioe? ¿ Bo ta „ permiti, koe el ta haja su dilanti den „ mees tajor, coe cominda hechoe i coeroe, „ cominda bon salur i cominda venenoso, „ cordando: O, mi jioe ta sabir, coeroe ó he-„ choe ta mees cos p'é, es koe no ta bon „ l'é tira afor?"

„ O no" es tata tabata contesté, „ esai „ lo mi no permiti, mees si el tabata Doc-„ ter di mas sabir, pasobra por sucede koe „ con toer su sabiduria lé toema un mal „ cos pa un bon, i asina lo mi corré ris-„ coe di perdé."

„ Wel" asina Maike tabata bisa: „ Ha-„ ci asina coe bida spiritual di bo jioe. „ Doenele bon cominda, esta, largé leza „ bon boeki i kita foi dje toer kiko por „ danja su coerazon."

Bisando es últimoe palabra, nos a lamanta i a bolbe na Arcachon.

(*E ta sigi.*)

AL PÚBLICO.

Puesto que algunos, *por cierto mal informados*, me tienen por el escritor de unos artículos firmados por "Álido", y siendo tal sospecha enteramente mal fundada no siendo yo tal escritor, participo á este respetable público mi inocencia en este asunto, suplicándole al mismo tiempo que rechaze como falsa, cualquiera acusación que algunos, *mal informados*, se atreven lanzar contra mí, cubriéndose siempre bajo la máscara del seudónimo.

Siempre he sido neutral, y cuando sea necesario escribir y el tiempo me lo quiera permitir, entónces llevarán mis artículos esta firma, que indica mi nombre,

N. J. EVERTSZ.

„Impr. de la Libreria" de A. Bethencourt e hijos.